

LES FILLES DEL PUNY EN ALT

SÒNIA ALEJO

Viatge concèntric per a una lectura d'estiu

Personatges

Teresa i Marina

(Tina i la iaia absents)

És el pati d'una casa de poble. Té tot el terra esquitxat de figues que cauen de tant en tant pel pes de la maduresa.

Són fruits d'una figuera enorme en un pati xicotet. Marina pentina les llèmenes dels cabells de Teresa amb una pinta de pues llargues de metall i una xiqueta es balanceja en el gronxador que penja de la figuera. La fricció constant de les cordes amb la branca de la figuera emiteix un so grinyolant.

TERESA: Ràpam!

MARINA: Amb un poc de paciència!

TERESA: Ja no en tinc més.

MARINA: Acabarem de seguida.

TERESA: És insuportable, ràpam!

MARINA: No cal, en un ratet estaràs neta del tot.

TERESA: Deixa'm, almenys, descansar un poc.

MARINA: Si s'eixuguen els cabells és pitjor, hem d'acabar.

TERESA: Em fas mal.

MARINA: No es pot fer d'altra manera.

TERESA: Tants invents que hi ha en el món i no han ingeniats res per aniquilar esta plaga. Clar, com són els xiquets qui la pateixen...ai!

MARINA: Si no t'estàs quieta és impossible no fer-te mal.

TERESA: O acabes ja o em rapes.

MARINA: No vaig a rapar-te. Tens un cabell preciós.

TERESA: Ja creixerà.

MARINA: Deixa de moure't.

TERESA: Doncs acaba ja. I dis-li a la teua filla que baixe del gronxador. Eixe soroll m'està foradant el cap.

MARINA: Dis-li-ho tu.

TERESA: A mi no em fa cas. Quan tu estàs ací no em fa cas.

MARINA: Prova.

TERESA: Tina!

MARINA: No cal que li crides.

TERESA: Dis-li-ho tu.

MARINA: A mi no em molesta.

TERESA: Ai!

MARINA: Mare!

TERESA: Para...para un moment, no puc més.

MARINA: Així és impossible.

Teresa intenta alçar-se de la cadira i Marina ho impedeix.

TERESA: Ets com ton pare.

MARINA: Descansem dos minuts i continue, però d'ací no t'alces.

Teresa passa els seus dits pel cap.

TERESA: M'estàs badant el crani.

MARINA: Exagerada. Tina no s'ha queixat tant com tu.

TERESA: A la teua filla tant li fa tot, mira-la.

MARINA: Qué?

TERESA: No la veus? Cap remordiment.

MARINA: Només té sis anys, mamà. No té culpa de/

TERESA: M'ha infestat el cap de polls. Jo mai no he tingut polls. Tu mai no vas tindre polls.

MARINA: Són llèmenes.

TERESA: I polls. No hi han llèmenes sense polls.

MARINA: Totes hem tingut polls quan erem xiquetes.

TERESA: Tú no.

MARINA: No m'ho crec. A més, què sabràs tu.

Teresa fixa la mirada en Marina un instant i després mira la xiqueta.

TERESA: Mira-la. Com ton pare. Igualeta que ton pare.

Marina mira Tina i les fulles de la figuera deixen de respirar per escoltar millor.

MARINA

Quan mon pare em visita els somnis

i sent que estic despertant,

tot just en eixe anar i tornar del subconscient

amb el somni entre dos móns,

dorm amb més força

per estar uns minuts més amb ell.

Per a que eixe somni no s'escape

amb els primers raigs de sol

que entren per la finestra

i desconnecte el despertador de seguida

per a que ell no s'espante amb el brunzit

que separa el meu descans del món productiu

i així es quede uns minuts més amb mi.

No el puc tocar ni olorar

però el veig somriure

dès d'eixe costat d'allò eteri

que no es pot abraçar.

A vegades allarga el braç
i m'ofereix una mà per agafar la meua,
però sé que no el puc tocar.
Tinc prou amb saber que està ací
amb mí
malgrat la distàcia definitiva.

*A poc a poc el gronxador deixa d'escoltar-se i Marina
el mira.*

Quan ja no puga respirar este aire d'estiu
habitaré en els teus somnis.
Aleshores hauras d'estrènyer els ulls
i dormir més fort i obrir-los,
obrir-los cap a dins i escoltar amb atenció
perquè, potser, t'acaronaré un secret.
En els teus somnis hauré de conviure
amb la germana que no t'he donat
i les mascotes que no et deixaré tindre:
ànades i cans,
paquiderms i felins,
aus i reptils.
Però també compartiré el viatge amb els monstres
que t'aturmenten algunes nits i que,
aleshores,
tindrè l'horror de conèixer.
Potser també voré el drac,
el basilisc,
la quimera o el hipocamp
que se n'han eixit dels contes
que et llegia abans de dormir
i que han travessat les fissures
que separen el paper dels somnis.
Quan ja no respire este aire
i no puga habitar este món,
no me n'aniré del teu costat,
però tampoc no esperes que et visite cada nit.
Hauràs de compartir-me
amb les persones que continuen somniant-me:
els meus amants,
els amors i les amigues.
Quan ja no puga respirar este aire sec d'estiu
i ja no habite este pati,
quan el meus peus deixen de sentir el pes de la vida,
ja no somiaré amb mon pare,
però allargaré la mà
i per fi agafaré la seua.

*Una llagrimota invisible s'escapa, furtiva, pel rostre
d'una filla. Cau una figa pel pes de la maduresa i les
fulles tornen a respirar.*

MARINA: M'agrada que Tina es parega a papà.

TERESA: La genètica és estúpida, no es pot escapar
d'ella. Tant li feia a la genètica agafar cèl lules d'un
pot que de l'altre. Cada vegada que la mire el veig
a ell.

MARINA: I no és meravellós?

TERESA: Es pot escapar quasi de tot, però quan els
gens et cauen damunt, no hi ha res a fer.

S'escolta el tabaleig d'una Singer del 31.

TERESA: Ja està altra vegada, para una i es posa
l'altra amb la maquineta. En compte de fer la
becadeta. Amb la calor que fa. Quan s'encabota en
una cosa.

Mare! Ja està bé, que despertará els veïns! No són
hores de posar-se a cosir.

*Marina fa un bot pel crit de Teresa. Un cendró
travessa el pati i les dones el miren passar.*

TERESA: Cal replegar les figues del terra abans
que les xafem o vinguen les formigues. Cal fer la
mermelada. No te'n vages sense ajudar-me a fer-la.

MARINA: Acabe d'arribar i ja penses en quan me'n
vaig.

TERESA: Vas i vens com si no res.

MARINA: Tina, carinyo, per què no agafes les
figues que estan pel terra? Quan acabe amb la iaia
t'ajudaré a replegar-les...i farem mermelada.

TERESA: Cal fer la mermelada abans que tornes a
marxar o les figues es faran malbé. Ja tinc prou amb
atendre-la quan tu no estàs. (*mirant Tina*)

MARINA: Almenys jo vaig i torne, no desaparec tot
l'estiu, com feies tu.

Marina torna a passar-li la pinta pels cabells.

MARINA: Com és possible que t'haja eixit tot açò en
els cabells? Estàs més infestada que Tina.

TERESA: M'esquerdaràs el cap amb eixa pinta
torturadora. Em fas mal. Au! Llesques per a totes!

*Teresa mira com la Tina replega les figues i la figuera
sospira per la calor.*

TERESA

Como un meló d'Alger,
en llesques,
així imagine el meu cap,
esqueixada en porcions i repartida.
Imagine les tres assegudes al voltant
del meu cap tallat en llesques.
Ací mateix, a la taula.

Mentre les figues cauen en el pati
com a sentències.
Ací esteu, assegudes.
Repartint-vos els meus records
llesca a llesca.
Tot i que...
no.
Els records no estan en el cap.
Tots no. Alguns s'instal·len al cor,
on siga que el cor estiga.
Jo el tinc al ventre,
sempre ha estat allà el meu cor
i és allà on em bateguen els records.
Alguns accelerats i forts
com les embestides de dos amants
fornicant amb ràbia
i altres
al pas d'un reu caminant cap al patíbul.
Tinc sort de no tindre el cor en el pit,
ni en el cap.
Quan està en el pit et maten les decepcions
i quan està al cap et maten els perquè.
Ací no,
al ventre es suporten millor
les sacsejades de la nostàlgia
i també les del rebuig.
On el tens tu?
On acomodaràs el record d'esta vesprada d'estiu?
On em guardaràs quan em pose el vestit de silenci?

Cau altra sentència.

MARINA: Què exagerada eres!
TERESA: Què sabràs tu d'este dolor?
MARINA: Potser siga millor que et rapem.
TERESA: Si t'ho demane jo, no, però si ho penses tu
és bona idea...

*El soroll de la Singer del 31 arriba de nou al pati i
xoca amb les parets enblanquinades.*

TERESA: Ja està altra vegada. Mai no es cansa.

Marina riu.

TERESA: A mí no em fa gràcia.

*Marina riu més i més. No pot parar. La risa amaga
el soroll de la Singer per un moment i és ara la
vibració del seu riure la que xoca amb les parets
emblanquinades i fa caure alguns trossos de calç.
Teresa la mira i es deixa contagiar pel riure de
Marina. Tímidament.*

TERESA: Continua amb la tortura o no acabarem mai.

*Marina continua passant la pinta pels cabells i es
torna a escoltar la Singer.*

MARINA: No sé com ho fa. Com continua movent el
pedal a la seua edat.

TERESA: S'està arreglant la mortalla. Com ella
s'ha arrupit, ara diu que és massa llarga i l'està
arreglant. El pedal d'eixa màquina la manté viva.

MARINA: Jo vull estar tota nua en el meu velori.

TERESA: Això ho dius ara, que encara pots encendre
les mirades. Quan estigues fora del mercat del desig,
com jo, només voldràs amagar la pell per, almenys,
no sentir el disgust en els ulls dels altres. Inclús
morta voldràs amagar la pell.

MARINA: Quines coses dius. Estàs estupenda. Tu
encara encens moltes mirades, mamà.

TERESA: D'odi, d'envidia, de desconfiança. Dè que
vaig amagar la meua pell en aquesta casa, el desig
ja no ronda al meu voltant. Només m'acompanya
el meu. A més, eixe 'encara' teu dona per fet que
deixaré de fer-ho, deixaré d'encendre mirades.
Seguim amb tot açò al llom, les dones. Creiem
avançar i arrosseguem eixe 'encara'.

*Una ràfega de vent calent mou les fulles de la figuera,
testimoni de l'ascens i caiguda de les infàncies, i la
xiqueta observa com les dues dones s'enlairen amb
ell.*

TERESA

Estime esta casa amagatall.

M'agradaria deixar d'estimar-la,
però ningú no ens ensenya a fer-ho
a deixar d'estimar.

La casa que ara és presó
no sempre ho va ser.

Al principi va ser llar.

Deixar ací els meus pares, al poble
i descobrir l'olor de la mar.

Jo estudiava dret laboral i ella feia vestits a mida.

Les meues notes pujaven cada vegada
que mon pare omplia un forn de *clínker*.

Ahora que jo m'estava manifestant als carrers de
la ciutat

ella apedaçava pantalons als obrers de la cimentera.
Mentre jo replegava el carnet del partit,

mon pare inhalava aquella pols blanca.

Ell es quedava més i més sord mentre jo estava
parint.

Em nomenaven delegada del partit quan el van acomiadar.

En l'èxtasi de la lluita social amb el partit mon pare es quedava sense alè.

I ma mare cusia.

Continuava colpejant la gropa del cavall de ferro negre

i cusia

vestits de revetlla per a núvies, cunyades i quinzeanyeres.

Es va cusir el seu vestit de dol.

Va tindre temps mentre ell agonitzava.

Negre absolut.

I jo escalava llocs en el partit.

Se'ns omplia la gola de consignes,

ganàvem vots alçant el puny de nou

i repetint les que abans estaven prohibides.

I de tant en tant tornava ací.

I esta casa continuava sent la meua llar,

però ja no era el meu lloc.

El meu lloc estava amb l'eufòria

i amb l'ànsia de llevar l'àncora per fi.

La Singer del 31 es para i cauen tres figues consecutivament. Perquè mai no entra la llum en este pati?

MARINA: Ja voldrien moltes dones de la teua edat estar com tu.

TERESA: Jo ja no competisc i menys amb elles.

MARINA: Recorde encara quan la iaia va comprar eixe retall gran i morat en el mercat de divendres.

Era estiu, com ara, i jo estava ací amb ella i amb el pare. Com cada estiu.

TERESA: No ho hauria d'haver fet mai, però ho vaig intentar. Vaig competir. Una vegada només.

MARINA: Ho va tallar en dos parts i va cosir dos mortalles. Ella mai ho havia fet, això, cosir mortalles, però ho va fer. Sempre hi ha una primera vegada.

TERESA: Sempre hi ha una primera vegada. Ja sabíem que ser més intel·ligent no contava. Calia eixir *mona* en les fotos, "però no massa frívola", deien.

MARINA: Com s'apren a cusir mortalles sense tutorials de Youtube?

TERESA: I si tenies un bon cul, no et prenien seriosament. Així que el vaig dissimular per evitar les mans llargues dels grans homes del partit.

MARINA: Es va dedicar a passar la tela morada una vegada i altra per l'agulla de la Singer fins que les va acabar.

TERESA: Vaig seguir tots els passos. Els meus discursos eren aclamats, però el líder va tornar a ser

un home i jo vaig tornar a la lluita de segona fila, la més devastadora i invisible. La que més ensenya i més desgasta.

MARINA: Dos mortalles.

TERESA: Després tot va anar a pitjor.

MARINA: Dos mortalles en una vesprada d'estiu.

TERESA: El liberalisme es va instal·lar en el poder per a sempre, definitivament. En pocs anys la classe obrera es va dividir en xicotets individus socialdemòcrates que es van creure rics perquè podien obtenir crèdits del banc. Perquè podien comprar un pis i un cotxe i anar de vacances. Quin invent les vacances. Pareixiem classe mitjana, però erem esclaus, som esclaves.

MARINA: Per a qui seria l'altra?

TERESA: Per a mi. L'altra mortalla la va cosir per a mi. Ella sabia que jo tornaria a esta casa a amagar-me de la lluita i a morir com un elefant. I la llar es va convertir en presó.

MARINA: La teua presó és ara el meu refugi.

TERESA: Cal replegar les figues.

MARINA: I el de Tina.

TERESA: I fer la mermelada amb els més madurs.

MARINA: Com ho va ser per a mi i per al pare tots aquells estius de lluita teua.

TERESA: Netejar-los, pel·lar-los, no tots, els més madurs tenen la pell com la meua, fina i pegada a la carn. Ja no es poden separar carn i pell. Ja no cal.

MARINA: Jo vaig i vinc més que tu. Perquè jo no tinc cap lluita. No n'hi ha res perquè lluitar ni perquè alçar el puny. Res no es pot canviar, ja. No paga la pena.

TERESA: Posar l'olla al foc amb les figues, el sucre i el suc de lima.

MARINA: Hi ha alguna cosa d'ancestral en este costum. En aquesta fugida i retorn constant al poble...o és a la casa on tornem? A la casa...o al pati?

TERESA: Deixar coure i remenar de tant en tant mentre taralegem una cançó amb insistència. Una d'eixes que s'apeguen al pols i no n'hi ha manera de tornar al bagul.

MARINA: O, potser, a la figuera. Fugir del soroll. Escapar de l'agitació. Agafar aire amb tota la capacitat dels pulmons i tornar de nou a l'assossec d'aquest pati. A l'ombra de la figuera, a l'olor de la iaia i el record del pare mort, al gronxador i a les migdiades en el lloc més fosc de la casa, al temps detingut. Per apagar-se.

TERESA: Apagar el foc quan tot estiga cuit.

MARINA: Desaparèixer del món. Fer-li cas omís i tornar a la pell.

TERESA: Omplir els pots de vidre ben nets.

MARINA: A la pell que es deixa tocar de veritat,

sense condicions, sense edats, sense reserves.

TERESA: Tancar-los amb la força de totes les iaies.

MARINA: Deixar caure les gotes d'angoixa com les figues cauen al terra.

TERESA: Posar-los cap a baix i deixar que es gelen.

MARINA: Cusir les costures obertes i descusir tots els dolors del cos.

TERESA: I ja tenim mermelada per a tot l'any.

MARINA: I deixar-se encendre de nou per a tornar al soroll de la resignació.

TERESA: Per fi ha deixat quiet el pedal.

Torna a escoltar-se el soroll del gronxador i les dos el miren. Teresa agafa unes tisores.

TERESA: Estan ben esmolades. No hi ha tall més perillós que el que no està ben esmolat. Talla i després em rapes.

La iaia Teresa tenia els cabells llargs i ma mare, abans d'ajudar-me a replegar les figues del terra, ho va fer, li va tallar els cabell a poc a poc. Primer mitja melena, després un poc més i més i més, fins que li van quedar molt curts.

MARINA: Mamà, ara et pareixes al iaio, però amb mamelles.

A la iaia Teresa no li va fer gràcia aquell comentari i va tornar a dir allò de la genètica, com era? Allò d'agafar cèl·lules d'un pot o d'un altre.

Les veig ací cada estiu, al pati, baix d'esta figuera sense edat que ha sigut testimoni de la frustració d'una i la resignació d'altra. Una figuera tan gran que cobreix tot el pati i no deixa entrar la llum.

Tinc aquella vesprada tan acomodada al pols perquè va ser l'ultima que es va escoltar la Singer del 31.

I no puc deixar d'estimar-les. D'estimar-vos per no ensenyar-me a deixar d'estimar i per ensenyar-me a fer mermelada de figues i tornar a la lluita amb la força dels gens que m'han caigut damunt. Tornar a alçar el puny (alça el puny).

Ah! Finalment ma mare no va rapar la iaia. Jo vaig amagar-li la maquineta.

Fi